

Vad en utlandsresenär har att ta hänsyn- och ställning till i samband med lång bortovaro från Sverige. Huvudsyftet vid sidan av skatte- och folkbokföringsfrågor var att titta på möjligheten till sjukvård (akut eller planerad) och kostnaden där för vid tillfälliga besök i Sverige.

Svensk medborgare på lång tids resa utanför Sverige

Denna utredning är gjord för att belysa och utreda det regelverk kring rättigheter och skyldigheter när det gäller folkbokföring, beskattning, pension och sjukvård för svenska medborgare som vistas långa tider utomlands per år utan att vara registrerad i annat land.

Folkbokföringslagen.....	2
Skattemyndigheten	3
Pension:.....	3
Sjukvård och sjukvårdskostnader	4
Sammanfattning och Konsekvenser – att vara utflyttad eller inte	7

Frågeställningar:

När betraktas en svensk medborgare och resenär som svensk respektive utlandssvensk och vilka blir konsekvenserna?

Förutsättningar:

Svensk medborgare utan annan inkomst än inkomst från kapital och/eller privat/allmän pension och med sverigeboende släktingar som tillbringar större delen av året utomlands utan fast bosättning i utlandet.

Inblandade lagar, förordningar och myndigheter:

Riksskatteverket (RSV) –
Skattemyndigheten ansvarar för och beslutar i
- folkbokföringsärenden enligt Folkbokföringslagen
- skatteärenden enligt Skattelagen.

Riksförsäkringsverket (RFV) –
Försäkringskassan ansvarar för och beslutar enligt
- Lag om allmän försäkring, innehåller information vad försäkringen omfattar
- Socialförsäkringslagen, visar vem som omfattas av försäkringen

Även Landstingen kommer in i bilden när det gäller kostnadsfrågor runt vem som ska betala för given vård av utlänningar och därmed också utlandssvenskar.

OBS alla röda texter är markerade av mig för att extra belysa vissa formuleringar.

Folkbokföringslagen

Läs hela här <http://www.rsv.se/folkbokforing/ovrigt/folkbokforingslag.html>

Rätt folkbokföringsort m.m.

6 § En person skall folkbokföras på den fastighet och i den territoriella församling där han enligt 7-13 §§ är **att anse som bosatt**.

12 § Den som inte regelmässigt tillbringar sin dygnsvila på någon viss fastighet eller regelmässigt tillbringar dygnsvilan endast på en fastighet där han med tillämpning av 10 § inte skall anses bosatt, anses bosatt på den fastighet till vilken han med hänsyn till sina familje- och arbetsförhållanden **och övriga omständigheter kan anses ha sin starkaste anknytning**.

13 § Kan en persons bosättning med tillämpning av 7-12 §§ hänföras till en församling men **inte till viss fastighet inom denna skall han anses bosatt i församlingen**.

14 § Den som är utsänd för anställning på utländsk ort i svenska statens tjänst folkbokförs under denna tjänstgöring tillsammans med sin medföljande familj på den fastighet och i den församling där den utsände senast var eller borde ha varit folkbokförd eller, om ändrade förhållanden föranleder det, endast i församlingen.

Kommentar:

Hur man än vänder och vrider på texterna i folkbokföringens paragrafer så betraktas en långtidsresande som utflyttad.

I praktiken innebär 14:e paragrafen enda möjligheten att behålla en folkbokföringsadress.

Extra kontroll av bedömningsgrunderna är gjord med jurist hos skattemyndigheten i Göteborg.

Avregistrering från folkbokföringen

20 § Den som kan **antas under sin normala livsföring komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila utom landet under minst ett år** skall avregistreras från folkbokföringen som **utflyttad** om inte annat följer av andra stycket eller 14 §. Även den som kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila både inom och utom landet skall avregistreras om han med hänsyn till **samtliga omständigheter** får anses ha sitt egentliga hemvist utom landet.

21 § Den som oavbrutet under två år saknat känt hemvist avregistreras från folkbokföringen som **obefintlig**. Den som folkbokförs med fingerade personuppgifter skall avregistreras såvitt avser de tidigare uppgifterna.

Kommentar:

Det är bättre att vara registrerad på en adress i Sverige eller som utflyttad med adress i Sverige än att bli betraktad som obefintlig. Har myndigheten en adress i sina register så fungerar utskick från myndigheterna som vanligt. T ex röstkort, meddelanden om pension osv.

Paragraf 20 anger att – samtliga omständigheter – ska beaktas, för en långtidsresande utomlands borde det betyda att man inte ska avregistreras då man som långtidsresenär utan anknytning i annat land bör anses ha sin egentliga hemvist i Sverige.

Kammarrätten har i sitt domslut, daterat 20030626, i mål 7193-02 upphävt länsrättens och försäkringskassans beslut att avregistrera en pensionär som vistas utomlands upp till 8 månader om året. I domskälet redovisas beslutet om upphävning av avregistreringen med att pensionären inte har någon bostad eller annan anknytning till något annat land förutom Sverige. Pensionären behandlades för psoriasis och en avregistrering innebär att bl a högkostnadsskyddet bortfaller. Se sid 6 i denna utredning.

Paragraf 21 pekar på att den stora kvarnen mal långsamt... se också 26 §.

Anmälningar och ansökningar m.m.

26 § Den som flyttat in från utlandet skall anmäla inflyttningen till en skattemyndighet eller en allmän försäkringskassa. Detsamma gäller den som är registrerad som obefintlig och skall folkbokföras.

27 § Den som är folkbokförd och avser att flytta till utlandet skall anmäla detta till en skattemyndighet eller en allmän försäkringskassa. **Anmälan skall göras senast en vecka före utresan** och skall innehålla uppgift om utresedagen. Om utresan ställs in eller skjuts upp skall detta anmälas senast den tidigare uppgivna utresedagen.

Skattemyndigheten

I deklarationsinformationen under - **Har du flyttat utomlands** – kan man läsa följande:

Skatterätt och folkbokföring har två helt skilda regelverk där man arbetar med olika bosättningsbegrepp. Vi vill med denna information upplysa om man kan behöva lämna inkomstdeklaration i Sverige även fortsättningsvis, fast man inte längre bor eller **vistas i landet**.

En person som inte längre vistas stadigvarande i Sverige, men som tidigare varit bosatt i landet, kan fortfarande - **skatterättsligt** - komma att behandlas på samma sätt som när han var bosatt i Sverige.

Läs mer här http://www.rsv.se/deklaration/03/flyttatut_dekl.html

I Skattemyndighetens information - **Flytta utomlands?** – kan man läsa följande:

Är du folkbokförd i Sverige?

Om du flyttar utomlands och ska vara **borta i ett år eller mer**, ska du normalt sett inte längre vara folkbokförd i Sverige. Du ska anmäla flyttningen senast en vecka före avresan. Har du från början planerat att vara borta en kortare tid, men **förlänger vistelsen**. Då ska du anmäla flyttning till utlandet så snart du bestämt dig för att vistas utomlands minst ett år.

Läs mer här <http://www.rsv.se/broschyer/701/index.html>

Kommentar:

Här kan man konstatera att så länge man enligt folkbokföringen är utflyttad och inte kan visa på bosättning i annat land så är man obegränsat skattskyldig i Sverige med svenska skattesatser. *Extra kontroll av bedömningsgrunderna är gjord med skatteinformatör hos skattemyndigheten i Göteborg.*

Läs mer här <http://www.rsv.se/rattsinfo/handledningar/>

Följande två broschyrer gäller alltså endast då man är skriven i ett annat land.

<http://www.rsv.se/broschyer/441/index.html> Skatteregler för pensionärer som bor utomlands

<http://www.rsv.se/broschyer/442/index.html> Skatteregler för personer som bor utomlands

Pension:

Ur brochyren - **Pension utomlands** - <http://www.fk.se/pdf-broschyr/penut.pdf>

Intyg

Bor du utomlands och har svensk pension eller sjuk-/aktivitetsersättning måste du en gång om året skicka in ett så kallat levnads- och medborgarskapsintyg till Försäkringskassan i Sverige. Detta gäller inte dig som bor i Finland eller Norge.

Du får en blankett från kassan som du själv ska fylla i och sedan få bestyrkt av t.ex. svensk ambassad, svenskt konsulat eller hos den lokala polis-myndigheten.

Du måste då kunna visa upp ett giltigt pass.

Blanketten skickas sedan tillbaka till Försäkringskassan.

Kommentar:

Detta är bara en årlig kontroll av att en utflyttad svensk medborgare fortfarande lever och inte bytt medborgarskap.

Blanketten går att fylla i vid t ex besök i Sverige eller hos någon av uppräknade myndigheter utomlands trots att man inte är bosatt i annat land.

Blanketten kommer med posten en gång om året.

Extra kontroll av hanteringen är gjord med Utlandsärenden – Pension, hos Försäkringskassan på Gotland.

Sjukvård och sjukvårdskostnader

- Ska inte förväxlas med sjukersättning som förutsätter att det finns en inkomst som ska ersättas vid sjukdom.
- Rätt till sjukvård har alla i Sverige oavsett nationalitet – frågan är bara vem som ska betala.
- Sjukvård i annat land utanför länder med överenskommelse med Sverige förutsätter en egen sjukvårdsförsäkring. Annars får man betala hela kalaset själv.

Lag (1962:381) om allmän försäkring

Här behandlas i huvudsak ersättning (ersättning för inkomstbortfall) till en vårdtagare, inte kostnadsersättning i samband med planerad eller akut vård.

Socialförsäkringslag (1999:799)

Denna lag innehåller bestämmelser om vem som omfattas av social trygghet genom social försäkring och vissa bidragssystem (socialförsäkringen). **Rätten till en förmån skall grundas på bosättning eller förvärvsarbete i Sverige om inte något annat särskilt anges.**

Hälso- och sjukvårdslag (1982:763)

Med hälso- och sjukvård avses i denna lag åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador.

Här regleras ansvarsrollerna mellan kommun och landsting samt vårdavgifter.

Kommentar:

Det är svårt att utläsa ur ovanstående lagar om vem som ska betala för vård i Sverige samband med akut eller planerad vård.

Rätten till sjukvård i Sverige styrs av HSL – inte SofL. För att få vård av landstinget skall man vara bosatt i Sverige dvs folkbokförd.

Är man hemma i Sverige tillfälligt kan man få akutvård av landstinget som utlandssvensk, dvs svensk medborgare som är bosatt utomlands eller i vart fall inte är bosatt i Sverige.

I vissa fall även planerad vård mot 10 X vårdavgiften per dygn. Den rätten grundar sig på ett avtal från slutet på 1980-talet mellan landstingsförbundet och staten.

Landstinget prövar rätten enligt avtalet – inte försäkringskassan. Det är det som beskrivs nedan. Landstinget har därför gjort en handbok – **Landstingsförbundets handbok om avgiftsbestämmelserna för asylsökande, utlandssvenskar och utländska patienter – också benämnd – **Vård av personer från andra länder.****

Vård av personer från andra länder:

Läs hela - <http://www.lf.se/hs/download/vard.pdf>

Så här lyder inledningen i handboken:

Denna handbok sammanfattar de regler som gäller för att sjukvårdshuvudmännen ska få ersättning för sin vård av EU/EES-konventionspatienter, utlandssvenskar, övriga utländska medborgare och asylsökande. Avsikten är att handboken i första hand ska utgöra ett praktiskt stöd åt den personal som administrerar bl a patientavgifter och fakturering.

Det kapitel som främst är av intresse i detta sammanhang är kapitel **5.2 Utlandssvenskar från länder utanför EU/EES**

5.2.1 Akut vård samt tandvård

I de fall utlandssvenskar från länder utanför EU/EES blir akut sjuka under vistelse i Sverige bör de få öppen vård till samma avgift som här bosatta och slutna vård till den högsta slutenvårdsavgiften (80 kr per vård dag) för bosatta.

En utlandssvensk betalar för akut tandvård samma vårdavgift som bosatta inom landstinget.

Om en utlandssvensk täcks av en sjukvårdskonvention grundar den rätten till akut sjuk- och tandvård i Sverige. I dessa fall får landstinget ersättning från Försäkringskassan. **Finns ingen**

konvention om sjukvård svarar landstinget för kostnaden för akut vård. En förutsättning för subventionerad akut vård bör vara att den söks i det landsting där vårdbehovet uppkom. I annat fall får patienten själv betala hela vårdkostnaden.

5.2.2 Utlandssvenskar som söker planerad vård –patientavgifter

En förutsättning för att utlandssvenskar i Sverige kan få subventionerad vård som är planerad är att den söks i det landsting, som utlandssvensken var folkbokförd i vid utflyttningen från Sverige.

I annat fall får patienten betala hela vårdkostnaden.

Den avgift som utlandssvenskar betalar för planerad vård beror på om de kan få tillfredsställande vård till låg avgift i sina bosättningsländer. Till dessa länder räknas bl a Australien, Kanada, Nya Zeeland och USA såsom framgår av tabellen på föregående sida. I dessa fall betalar utlandssvenskarna de verkliga kostnaderna för planerad vård.

När vårdavgiften subventioneras bör ingen särskild avgift tas för ambulans- och överflyttningsresor. Undantag från dessa avgiftsregler bör inte göras i de fall utlandssvensken omfattas av försäkring eller kollektivavtal, som ersätter hela eller del av kostnaderna för vården här.

För de utlandssvenskar som söker planerad tandvård i Sverige bör inte avgiften subventioneras.

Nedan följer en del av den tabell som beskriver reglerna från kap 5.2 till 5.5

Utlandssvenskar som bor utanför EU/EES

Kategori	Akut sjukvård	Planerad sjukvård. Subventioneras bara i hemlandstinget. Se kap. 5.2.2 - 5.5.	Akut tandvård	Planerad tandvård
Svenska medborgare som är bosatta utanför EU/EES i övriga länder med vilka vi saknar konventioner.	Patienten betalar vanlig patientavgift. Vårdlandstinget svarar för den resterande vårdkostnaden.	Patienten betalar: för <u>öppen vård</u> : 6 x högsta slutenvårdsavgiften för <u>sluten vård</u> : 10 x högsta slutenvårdsavgiften. Vårdlandstinget svarar för den resterande vårdkostnaden.	Patienten betalar samma avgift som bosatta inom landstinget. Vårdlandstinget svarar för den resterande vårdkostnaden.	Patienten betalar hela vårdkostnaden.

Kommentar:

Landstingets bedömningen av var en person anses bosatt grundas helt på Folkbokföringens beslut. Har man registrerat sig som utflyttad finns ändå hopp om att skydds nätet fungerar när det gäller sjukvårdskostnad i Sverige, även för planerade sjukvårdsbesök.

Då det inte finns något land inblandat och alltså inte något land att skicka sjukvårdskostnaden till kan man bara betraktas höra hemma i kategorin utanför ett EU/EES land eller något konventionsland.

Detta är viktigt - Det är stor skillnad mellan kategorierna i tabell 5.2

En planerad vårdinsatts, (t ex i samband med ett olycksfall utomlands som innebär hemtransport, det är vanligt att en privat sjukvårdsförsäkring ersätter hemtransport i samband med behandling och/eller rehabilitering) kostar enligt tabellen 5.2 som lägst 10xhögsta slutenvårdsavgiften (80kr), dvs 800 kr/dag

Det kan betyda att man vid ett olycksfall utomlands, som betyder hemtransport, kan kosta några dagars patientavgift, tills man hunnit ändra folkbokföringsadress.

Viktigt att veta är att landstinget inte ersätter hemtransport.

Akut vård vid t ex tillfällig vistelse i Sverige kostar samma vårdavgift som för bosatta inom landstinget.

Extra kontroll av bedömningsgrunderna är gjord med Landstingsförbundet i Stockholm.

Vård i annat land.

I brochyren – **Sjuk utomlands** – kan man läsa:

Du som vistas tillfälligt i ett annat EU/EES-land har rätt till sjukvårdsförmåner om hälsotillståndet kräver omedelbara insatser (akutvård). Det gäller den som är svensk medborgare eller medborgare i ett annat EU/EES-land.

Du har rätt till akutvård på samma ekonomiska villkor som gäller för andra försäkrade i landet. Det innebär att du själv får betala de patientavgifter som gäller. Du måste också vända dig till en offentlig sjukvårdsinrättning. Går du till en privat vårdgivare kan du få betala hela vårdkostnaden själv utan möjlighet att sedan få ersättning från Försäkringskassan.

http://www.fk.se/pdf-broschyr/sjuk_utom.pdf

I brochyren – **Sjukförsäkring** – kan man läsa:

Längre tid utomlands

För dig som reser utomlands en längre period, utan avsikt att arbeta, gäller att du fortfarande är registrerad hos Försäkringskassan om utlandsvistelsen är avsedd att vara längst ett år.

Om du tänker stanna utomlands *mer än ett år* avregistreras du från Försäkringskassan redan vid avresan.

<http://www.forsakringskassan.se/pdf-broschyr/sjuk.pdf>

Kommentar:

Avser man att resa inom EU/EES där Europeiskt Sjukförsäkringskort gäller, känns det givetvis onödigt att kosta på sig ytterligare en försäkring.

Det finns däremot skäl att ha ett privat försäkringsskydd för hemtransport om man pga ett olycksfall utomlands måste använda ett dyrare hemresesätt än vad man annars skulle ha använt. Hos försäkringskassan i Sverige beställer man kortet som är giltigt i tre år.

Förutsättningen för att få ett sjukförsäkringskort är att man är folkbokförd i Sverige eller tillhör försäkringssystemet i Sverige.

Extra kontroll av bedömningsgrunderna är gjord med Internationella Sekretariatet på Riksförsäkringsverket

Högekostnadsskydd:

Bestämmelserna om högekostnadsskydd vid läkarbesök regleras i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) och i lag (2002:160) om läkemedelsförmåner mm.

Sök och läs hela här - <http://www.riksdagen.se/debatt/sfst/index.asp>

För vem bestämmelserna gäller grundas helt på bedömningen av var patienten har sin egentliga hemvist.

För de personer med t ex livsvarig behandling med hjälp av dyra läkemedel kan ett beslut om avskrivning från folkbokföringen bli väldigt kostsamt.

Se kammarättsdomen daterat 20030626 i mål 7193-02, som är beskriven på sid 2.

Högekostnadsbelopp

Öppen hälso- och sjukvård högst 900 kronor

Läkemedel: 1 800 kronor (kan variera mellan landstingen)

Kommentar:

Att tänka på vid lång vistelse utomlands!

För receptbelagda läkemedel som man kan få ersättning för via högekostnadsskyddet gäller en allmän regel om max tre månaders förbrukning i förskott.

För att få ut t ex 11,5 månaders förbrukning måste återkomsten till Sverige styrkas med t ex en returbiljett eller liknande. Har man inte det måste Landstinget ge sitt medgivande.

Detta gäller bara om man köper läkemedlet med högekostnadsskydd. Betalar man hela kostnaden är det bara tid och mängd på receptet som apoteket tittar på.

Sammanfattning och Konsekvenser – att vara utflyttad eller inte

- Helt klart är att man är skyldig att anmäla utflyttning enligt Folkbokföringslagen till försäkrings- kassan eller skattemyndigheten om man avser att vara utom landet under minst ett år.
- En adress till någon släkting, bekant eller postbox i Sverige dit all post går betraktas inte som ny folkbokföringsadress, men kan registreras i samband med utflyttningen som en bevakad kontaktväg.
- Skattemässigt spelar det ingen roll om man är registrerad som utflyttad eller inte. För att skatten ska bli annorlunda måste inflyttning till annat land föreligga.
- Pensionsutbetalningen blir densamma, med viss reservation för ev garantipension
- Möjlighet till sjukvård i Sverige, planerad eller akut, har alla. Frågan blir om vem och vad som ska betalas om man registrerats som utflyttad.
Ta en kopia med av tabell 5.2 **Bra att ha!**
- Sjukvården grundar sin bedömning av vem som ska betala för sjukvårdskostnaderna vid akut eller planerad behandling på folkbokföringens beslut. Landstinget har sammanställt reglerna för kostnadsfördelning i samband med behandling av utlandssvenskar m fl.
- För akut sjukvård, utanför EU/EES +konventionsländerna, är en privat sjukvårdsförsäkring nödvändig. En sådan försäkring är ofta kombinerad med en hemtransport för bättre/billigare behandling i hemlandet.
Billigare - för försäkringsbolaget då deras åtagande slutar i samband med den fortsatta vården i hemlandet.

	Folkbokförd i Sverige	Utvandrad utan invandring i annat land	Utvandrad med invandring i annat land
Skattebelastning år 1-5	Som vanligt - Obegränsad skatteplikt	Obegränsad skatteplikt	Särskild bedömning
Skattebelastning år 6 -	Som vanligt - Obegränsad skatteplikt	Obegränsad skatteplikt	Särskild bedömning
Pensionsutbetalning	Som vanligt	Som vanligt, med reservation för ev garantipension	Som vanligt, med reservation för ev garanti-pension, av annan skattesats
Akut Sjukvård utomlands	Beroende av land, kort eller Egen försäkring	Egen försäkring ***	Egen försäkring
Planerad Sjukvård utomlands	Beroende av land, Egen försäkring	Egen försäkring ***	Egen försäkring
Akut sjukvård i Sverige, vid tillfällig vistelse	Som vanligt	Samma vårdavgift som bosatta inom landstinget	Samma vårdavgift som bosatta i landstinget
Planerad Sjukvård i Sverige. Vården måste sökas i senaste hemlandsting	Som vanligt	Samma vårdavgift som bosatta inom "sitt gamla" landsting	Patientavgiften är beroende på vilket det nya hemlandet är..
Högekostnadsskydd, i samband med akut vård i Sverige	Som vanligt	Förmodligen borta Svårtolkat	Ja
Högekostnadsskydd, i samband med planerad vård i Sverige	Som vanligt	Förmodligen borta Svårtolkat	Ja Vården måste sökas i senaste hemlandsting
Bidrag (barn/bostadsbidrag)	Som vanligt	Svårtolkat	Särskild bedömning

*** Inom länder där det Europeiska Sjukförsäkringskortet gäller bör en utflyttad Svensk ha rätt till kortet.

Slutsats:

All hantering av svenska medborgare, som bott i landet minst 10 år och har sin starkaste anknytning till Sverige, som reser utanför Sveriges gränser utan att arbeta eller bosätta sig i annat land borde betraktas som bosatta i Sverige.

Precis så som skattemyndigheten resonerar!